

Cesti rannarahwa tulewik.

~~10068~~

A 11433:19

Riigikogulige A. Weiler.

Rõne peetud kalanädala puhul Tallinna raadio-ringhäälingus 18. V. 27.

Lugupeetud kaaskodanikud! Meie riik on rannariik: põhjas uhuwad kodumaa randa Soome lahe lained, läänes — jälle meri, idas — suur Peipsi järv. Ligi 1.500 kilomeetrit Cesti riigipiirist on weepiir. Juba ürgajast peale on wanad eestlased kalapüügi rahwas. Kalewipojast leiame, kuidas meie eistjad oma jumalate poole palwetega pöörasid: „Anna kaswu kaladele, saati joomesilkudele, ülirohket hüljestele!“

Cesti saartel ja randadel elab ligi sadatuhat eestlast ja rootslast. Juba enne maailmasõda teenisid meil kalapüügiga oma eluülespidamist umbes 20.000 elanikku. Arwame siia juurde veel perekonnaliikmed, ühtlasi ka need isikud, kes kalamüügis tegewad, siis näeme, et

kümnendikule kogu Cesti rahwast on kalandus igapäewafeks eluülespidajaks olnud.

Rannarahwa elu on raske, raskem kui ükski teine elukutsel! Kui tööline hommikul wälja läheb, siis tunneb ta wäga harwa hirmu selle cest, kas ta õhtul jälle eluga tagasi jõuab. Rannarahwal on igal hommikul see salajane kartus pöues. Jlad wõtawad merele kaaja oma wanemad pojad. Taewas on selge, ilm waike, tuuleõhk tajane. Waewalt mööduw merel paar tundi, kui tõuseb torm ja taewas kattub hallide pilwetega. Rannas ringutab ema meeleheitel käsi taewa poole, armetut rinnalast süles hoides, wäikesed mudilased käeförwal, kuid meest ja poegi ei ole näha tulemas.

Nii on see sageli!

Rannarahwa jaatus sammub offaliit rada.

See oli alles tänawu weebuarikuu keskfel, kui jää kaaja wiis Riinwablalt 43 meest. Suure maewaga juubeti nad weel elusalt tagasi tulla, kuid torm wiis jäädawalt ära kala püünised. Rahwaks puudub Cestis wastaw arwustik, kuid Läti teated näitawad, et seal 1925. aastal ligi 12.000.000 Cesti marga wäärtuses torm ja tuul rannarahwalt ära wiis wõrke, paate, mõrdasid ja teisi püügiabinõusid.

Kalamehe teenistus on kehwa.

Läpsamad andmed puuduwad, kuid arwestades maailmasõja eelsete andmetega, näeme, et rannamehe keskmine teenistus oli

20 ft. naela aastas, see on umbes 3.000 Cesti m. fuus. Samal ajal teenis Hollandi kalur 100 ft. naela aastas. Inglise kalur sai oma tööst 148 naela aastas või 22.500 marka fuus. Nii näeme, et juba sel ajal meie rannarahva teenistus kuigi juur polnud. Praegu on seisutord veelgi raskem. Saak on aegne: ühel päeval on, teisel päeval ei midagi. Samuti tuleb terve saak müüa vahelkauplejatele. Väinud aastal nägime päevi, kus turja puud maksis 100 marka ja räimed 50—70 marka puud. Samal ajal teame, et vedu Pranglist Tallinna maksab 25—40 marka puuda pealt. Nii oli kala enese väärtus, mida kalur ülesostjalt sai, umbes 15 kuni 25 marka puud.

Kalasaagi mõrblujses võtame jälle ennesõjaaegsed arvud. Meie kalur püüab keskmiselt aastas 180 puuda kala ehk 2800 kilogrammi. See on rohkem küll kui Soome kalur, kuid Taanis püüdis samal ajal kalur 500, Hollandis — 570 puuda ja Inglisemaal — 12.500 kilogrammi või 800 puuda. Inglise kalamehe saak on fuus tõrda suurem kui Cesti kalamehe oma. Sügavavee püük on meil praegu tundmatu. Püümisel on viletsad, nii et nad Ingliseaaga võistelda ei suuda. Kuid ka meil tuleb päevi ette, kus saagiga rahul võib olla. Väinud suvel oli Neekmansgrundi pantade ümber päevi, kus 80 puuda lesti ühe võrguga päevas välja tõmmati.

Kui meie nüüd vaatame, palju see iga elaniku kohta aastas välja teeb, siis näeme üllatuses, et

Cesti on Euroopas teine riik kalasaagi poolest iga elaniku kohta.

Norras andis kalasaak iga elaniku kohta 229 kilogrammi, Cestis on vastav arv küll 37 kilo, kuid teised riigid on meist veel kaugel taga. Soome saab aastas kõigest 16 ja Läti vaevalt 10 kilogrammi kala inimese kohta.

Pole kahtlust — kalapüük on tähtis tööväli.

Väikesel määral saab meie rannarahvas sissetulekut ka hülgepüügist.

Hülgeid tapetakse 1300—1500 tükki aastas. Kõige suuremad hülgefütid on Ruhnó mehed. Ligi pool hülgejaagist läheb nende arvele. 1926. aastal võis rannarahvas hülgepüügiga siski rahul olla. Eestlase kokkuvõtte järgi on 1926. aastal püütud 1800 hülgest; see oli üks parematest hülgejaagi aastatest. Teatavasti on hülges üks neist veeloomadest, kes kalu hävitab. Soomes ja Rootsis ollakse isegi nii kaugel, et riik iga hülge pealt püüdjale meie rahas 300 marka ergutusraha maksab. Soome püüab vähemalt 13.000 hülgest aastas.

Tahtmata tulevad meelde endised ajad. Oli aastaid, mil Venemaale üksi 10.000.000 karpi kilu saatsime. Karbi hinnaks võiks võtta 30 kopikat, siis saime iga aasta 3.000.000 rubl. See on — ligi 600.000.000 Cesti marga väärtuses valuutat andsid kilud. Need ajad on kahjuks möödas!

Cesti rannades algas kilupüük 1860. aastate ümber kõigepealt Paldiskis.

Sitt lagunes kilupüük laiali eisteks ida poole, siis saartele — Saare- ja Hiiumaale. Ja kui iseäralik see ka ei ole, olid esimesed kilupüüdjad meie rannas venelased. Nad tulid Venemaalt oma püügiritadega, elutsesid suve läbi Cesti rannas ja sügisel müüsid püümisel meie kalameestele. Mõnes oli tarvitusel noodapüük, siis tuli püük võrguga.

Samal ajal tärkas meil ka kilutööstus, ja samas kohas, kus kilupüük alguse sai, nimelt Paldiskis. Alguses soolati kilu klaaspurkidesse ning weeti hobustega Peterburi ja Riiga; tol ajal ei olnud weel raudteed. Alles 50 aastat hiljem algas automaat kilukarpide kinnipanek ja naelaliste plekk-karpide valmistamine.

Ja mis näeme praegu? Kaske pilti! 1925. aasta weetakse Eesti miljonite eest kalakaupa. 1926. aastal on kalakaupa jisse weetud 338 miljoni eest, 1926. aastal — 342 miljoni eest, seal hulgas Soome siltu 9 miljoni väärtuses.

Uigi ühe miljoni Eesti marga eest toome meie igapäev mõõrast kalakaupa jisse.

Wäljavedu on väike. 1925. aastal kõigest 43 milj. Emk. eest. 1926. aastal oli meie eksport (väljavedu) ainult 575 tonni ja samal ajal import (sissevedu) 12.075 tonni. See tähendab — 21 korda rohkem vedasime kalakaupa jisse kui välja saatsime. Välja läheb suurelt osalt eluskala: angerjas ja osalt ka Narva lõhe. Väinud aastal on lõhet välja weetud 50.000 kilogrammi. Tehakse ka katseid kilude, sprottide ja jardiinide eksporteerimisega, kuid tagajärjed ei ole nimetamisväärts.

Mis on siis põhjusel, et meil kalandus vähjaskäiku sammub?

Meid on terve rida, millest nimetaksin vaid tähtsamad.

Osalt peletati meie rannast kala ära

Wene sõjalaewastiku lasteharjutuste läbi.

Miinide ja granaatide lõhkemine aitasid omast kohast kaasa, et meil kala vähenes. Samal ajal mõjusid kala kahanemisele kaasa tööstusettevõtete raaskiveed, mis jõgedesse juhtiti. Praegu tõendatakse, et korralikku lõhet weel ainult Narvas saab. Keila lões on ka lõhet, kuid see on sigeisene lõhe, kudelõhet saab ainult Narvas. Kuigi turjel ligi 6.000.000 maimukest või munakest kudeb, siiski on õnn, kui 10.000 munast üks kala elama jääb. Käimel ja kilul on kewadel 30.000 marja, lõhel ainult 2500.

Teine põhjus oli Peeter Suure merekindluse ehitamise algus. Siis mõeti terve Tallinna ümberus nõndaniimetatud

50 meetrilisse piirkonda, kuhu ei tohtinud kalamehed minna.

Kalapüük halwati selles piirkonnas täiesti. Samal ajal ehitati kindlused Suuropi, Kaisjarde, Megnašse jne. Teame, et sel ajal häwitati mitu kalameeste küla. Kaisjaar küljendati termelt. Maltsest elukohast saadeti välja sajad perekonnad. Inimesed, kes teatud kohas olid end kümmed aastad kalapüügist elatanud, see amet oli käinud isade käest laste-laste kätte, pidid oma elumajad maha jätma ja mujale asuma. Kümmed perekonnad asusid isegi Koošsi elama. Merelemineel, nagu tähendatud, oli keelatud. Samal ajal mõeti täitsalksib mehed sõjaväkke nii ssemaalt kui rannarahwa keskest. Randalased on suuremalt osalt terve rahwas ja sellepärast oli sõjaväkke wõtmine protsentuaalselt nende hulgas suurem. Mehi wiidi kodust ära sõjateenistusse kuni 45 eluaastani.

Sellejärele tuli Saksa okupatsioon.

Paljud mäletawad, mis aeg see oli. Nagu raudne rusikas käis see

ajajärt üle meie tobumaa. Na rannarahwale andis ta end raskesti tunda: saak rekwireeriti sundhinnaga, kus kalal enam mingisugust wäärtust ei olnud; kõik, mis püügist saadi, läks Saksa sõjawäele. Oli juhtumisi (näiteks Saaremaal), kus paremad püünised siit ära wiidi Saksa randa sealtsetele kalameestele.

Tuli enamline riigipööre Wenemaal. See

Julges meile selle juure turu,

kuhu Gesti aastate kaupa peaaegu terve oma kilupüügi oli saanud. Piir oli kinni. Wene rahwas, kes rewolutsiooni wintfutustes terve oma waranduse oli kaotanud, osutus ostumõimetuks. Ta ei jõudnud enam kilu süüa. Kilusoolamise ärid Gestis jäid pankrotti, suitsetamise ahjud teifid tegevusetu ja kilupüük rauges.

Na siseturg oli muutunud.

Süüdsõna: Time is money — aeg on raha — on igal pool läbi löönud. Paljud mäletawad neid aegu, mil enne heina suwel külamees tuli randa räämi ostma. 3—4 päewa oli ta teel, teist kaks päewa weediti rannas saaki oodates ja siis pandi 7—10-puudane räimekoorem peale, millest jatkus pikaks talwets juurele perele. Müüd aga ei näe ajunikk-külameest rannas, — müüd on aeg kallis, et libedaid tööpäewi raijata selleks, et rannast kala tuua. Muutunud olude tõttu weeretab kaupmees, olgu ta tarwitajate ühtsus wõi erapoodnik, heeringatündri kilaske ostja usse ette. Soolane wäljamaa kalakaup on läwe alt wõtta. Suurlinnades, näiteks Tallinnas, kui päewane turg kell 1 lõpeb, — ei ole enam märsket kala peale lõunat kufagil saada. Mäletan aegu, mil kalakoormad Tallinna tänawaid mööda liikusid ja naised kalu, kes saja, kes waka miisi ostsid. Müüd on need ajad möödas. Sundmäärused ühelt poolt, teiselt poolt waheltkauplejad, kelle kaudu kala müügile läheb, ei lasse kalakaupa endiselt wabalt ostjatele end pakkuda. Kui sageli ei ole just

waheltkaupleja osutunud selleks, kes kalameest aitab mereft eemale wõõrutada.

Kui 100 marka turfa puudast (see on 2½ marka naelast) maffetakse, siis ei taju sarnane töd ennast kuidagi. Igal kalamehel peawad oma tööks — kalapüügiks — wastawad abinõud, püünised olema. Raha peale ümberarwatult, peab kalamees wähemalt 70.000 marka kulutama, enne kui ta oma elu kaalule pannes merele wõib minna.

Samal ajal näeme aga, et ka kala tarwitaja seisukord on raske. Kui tihti ei igatse perenaised linnas märsket kala, kuid seda ei ole saada. On selge, et praegusesse seisukorda pööre peab tulema. Nii ometi kaua edasi kesta ei saa.

Miit ei tohi siin ükskõikseks pealtwaatajaks jääda.

On kaalul meie rahwa $\frac{1}{10}$ osa saatus, kuna samal ajal suurel määral ka ülejääwa $\frac{1}{10}$ rahwasa toitmise küsimus sellest on puudutatud. Mulle tundub, et meie sellel piirijoonel seisame, kus Gesti rahwamajanduslikelt nii tähtsale alale nagu kalandus ometi teatud määral paremat tulewikk peame kindlustama.

Seda saab teha ainult ühijel jõul.

See ei ole üksi rannamehe teha, see ei ole ostja määrata, vaid siin peab juurel mõõdul kaasa aitama meie riiklik korraldus.

Mõni aeg tagasi lugesite teie ajalehilt Riigivanema läkitust kalanaädala puhul. Seal seisab selgel sõnal: „Wabarigi walitfufe juhina rõhutan ma, et walitfus kodumaa kalandust kui rahwamajanduse tähtjat haru kõigiti edendada püüab.“

Nii on walitfufel selge, et kalasaajandus meil tähtis rahwamajanduse haru on. See arusaamine peab rahwaefttuses, parlamendis, läbi lööma. Meie teame, et iga aasta sajad miljonid wälja antakse asunikfude elu- järje parandamifeks. Ei taha öelda, et nad toetust ei wäärifks, et nende feifuford ferge oleks. Ssegi tööta töölifed faamad riigilt aastas kümned miljonid. Mnikfude ehituslaenuks on siamaale lubatud üle 1 miljardi marga, linnade eluforterite ehitamise laenuks — 342 miljonit, ühifspii- matafitustele — 165 miljonit ja asunikfudele inventari foetamifeks — 130 miljonit, kuid kalameeste laenu ulatub ainult 44 miljonini. Wiimase laenu juures on palju wõideldud, jõudu kulutatud. Ka see wäike abi oli rannarahwale fiiski fuureks toetufeks.

Kalapüügis etendab tähtjat oja mootorpaat.

1921. a. oli meil kõigest 20 kalamootorit, käesolewal aastal ulatus see arv juba 550 peale! Rannas on wäga palju kehwi inimesi, kes omal jõul ei suuda püüniifeid ja muid kalapüügiks tarwisminewaid abinõufid foetada. Wähemalt 70.000 marka — nagu eelpool kuulftime — kulub selleks, et merele mina. Wäike wäline abi wõib siin fuureks toetufeks olla. Wiimased aastad on hoogfa töufe annud meie kalameeste liitu- mifele. Praegu on Geftis üle 90 kalameeste felffi, millest mõned õige juured. Wõtame näiteks Kolga-Deefi, kus kalameeste felffil 435 liiget.

Õftjal, kui tema poole pööratafje, et ta ainult kodumaa kala peaks tarwitama, on täieline õigus nõuda, et Gefti kala alati, nii wärskelt kui poolaselt, kättefaadaw oleks. Uus kalameeste liit, mis afutati 13. märtsil f. a., peab selle eest hoolitfjema, et see tarwitaja nõue täidetud oleks, üks- tõit kas sünnib müük ühifstegemufe wõi erakaupmeeste kaudu. Üks on selge, —

wärsket kala peab tulewitus kättefaadaw olema mitte üksi Tallinnas, waid ka mereft kaugematel kohtadel.

Päris huwitaw nähtus tuli hiljuti ilmfiks Wõrus. Kalanaädala algul faadeti Wõrusse G. T. R. poolt 20 puuda turfka ja 10 puuda räimi. Wõru turg ei olnud ennem turfafala näinud. Kui see müügile ilmus, fiis taheti müüjad lihfalt kaffi kistuda: muud kui anna aga turfafala! Wõru linnapea tähendas minule, et turfa pärast peaaegu mäfs lahti ole- wat läinud. Mis oli selle tagajärg? Sfimefele faadeti fele järgnes telli- mine 100 puuda turfafala peale. Juba sellest ükfifust juhtumifefst näeme, et kui kala kättefaadaw on, fiis ta igal pool tarwitamifft leiab.

Kalakauplufi Tallinnas ei ole, rääkimata teistefst linnadefst.

Pärast turuõega ei saa teie wärsket kala kufagilt. Rülmetusruumid puuduwad. Odaw kala kannatab ainult odawaid hoitungimufi. Anger-

jas ja lõhe on meile meie kodus maiustoidud. Nad peatšid olema esijoo-
nes wäljawaetakats.

Kalapiüügi edenemise ja müügi korraldusega käsitäes peats käima ka
kala toidukswalmistamise teadus. On tihti juhtumusi, kus kalast ei osata
midagi suupärast teha, peaaesjalitult just odawast kalast. Alles kala-
nädala puhul ilmus brošhüür, kus õpetatakse odawa kalatoidu walmis-
tamist. Soomes on aga põllutöðministeerium ammu wastawad raama-
tukešed rahwa hulka laotanud, kus 50 kalatoidu walmistamist õpetatakse.
Istikute rahwaste juures näeme, kuidas nad ühe kala sõõmiselt teisele üle
on läinud. Hollandi oli oma kodus wäike kalatarwitaja. Müüid tarwitab
Hollandi rahwas oma toitmiseks juba 60 protš. üldisest Hollandi kala-
saagist. Taani ei sõõnud kümne aasta eest n. n. kolja kala peaaegu su-
gugi. See kala kuulub turša liiki. Müüid aga teame, et selle kala tarwi-
tamine Taanis suurel määral maad on wõtnud. Norras tõrjuti kallis
kamelkala, mida rahwas kodus sõi, sišeturult peaaegu wälja ja müüid osu-
tus see kala wäljawaetaubana üheks waluntaallikaks Norras.

Ka turša liikatakse Gestis praegu mitmes kohas weel põlastusega
kõrwale. Alles hiljuti osutus ta sarnaseks kalaks, mida kalur wõrgust
merde tagasi heitis wõi waestele kinkis. Kuid Ameerika ühisriikide
president lastis sealsse kalalanädala puhul rahwuslikul peoel nel 34-naelalise
turša hõbewaagnal aukohale asetada.

Ka kalasoolamise wiise tuleb muuta. Kui imelik see ka ei ole, et
rätimed, see on silgud, wõetakse ühest ja samast merest, kuid Soomes soo-
latud siik on palju maitsewan, kui tema wend, kes Gesti rannas soolatud.
Wähe on soolamise wiisides. Ümeks näeme juba, et G. T. K. Soome
soolamise metoode omaks on wõtnud ja juba siiku turule saadab, mis
peaaegu ühewääriline Soome kaubaga. Üldse peab tähendama, et G. T. K.
wõrdlemisi tähtsat osa meie kala ümbertõõtamises etendab. 1923. aastal
tõõtas G. T. K. toorest kala ümber 370 tuhat kg., 1925. a. ulatas see juba
üle 650.000 kilogrammi.

Omajagu tähtsaks sammuks tuleb lugeda ka seda kašenädalast tur-
sust, mida andis meie kalaasjanduse tegelastele dr. Lengerich, Saksa kala-
asjanduse instituudi direktor Hamburgist, misšugune asutus on ainuke
Euroopas. Dr. Lengerich oma Tallinnas wiibimise ajal õpetas kala-
suitsutamise, =soolamise, =marineerimise ja =praadimise metoode. Šool-
samateks õpilasteks olid tema juures meie esimeše kalainstruktorite tur-
suste õpilased. Reed 30 inimest on aasta otša selleks ernast täندانud,
et meie kalaasjandusele tulu tuua, et oma tehniliste ja prahtiliste tead-
mistega tegelikku ellu minna. Olets tuline kahju, kui nad meil kaduma
läheks, prahtilist töõdala randades leidmata.

Seisuforda suudame parandada ainult ühise jõupingutusega. Mii-
hästi riigivalitsus kui ka rahwaeštus, kalapiüüdjad kui ka =tarwitajad,
kalatõõstur kui ka =kaupleja peawad aru saama, et selle küsimuse juures
on kaalul meie rahwa kümnendiku osa huwid. Ma arwan, et see aeg
kaugel ei tohiks olla, kus meie rannarahwas rahulikult heeringatünni
otša wõib waadata ja delda, nagu laul üttele:

„Heering, heering, heida maha suure silgu selja taha!”

Eiis on aeg käes, kus ei tarwitsje miljon marka päewas wäljamaale
laata, waid see raha läheeb ja jääb meie oma kodumaa heakäeläigu tõst-

misets. Siis leiame juba wiltuwajunud talameeste hättide asemel õitsewad rannakülad! Jga tarwitaja laual, kui tehwa majajsa sissetulek ka ei oleks, on odaw ja maitsew kalaroo. Siis muutub wäliskaubanduse bilanjs aktiivseks ja Eesti uus rahaüksus — kroon — püsib dollari kõrwal kindlal jalal rahwuswahelisel rahaturul.

Kust tuleb abi?

Rannarahwa elujärje parandamiseks peab ka Harju maawalikfus kaasa aitama.

Uue maawalikogu walimised on 21. ja 22. augustil s. a.

Ei ole ükskõik, keda rannarahwas oma esitajaks Harju maawalikogusse läkitab. Warsti saadetakse teile kandidaatide nimekirjad kätte. Walige sealt hulgast wälja ainult Eöberafonna nimekirri. Sealt leiate teie kümneid rannarahwa paremaid poegi, kes alati rõõtawa rahwa huwide eest walwel on seisnud. **Eöberafond läib kuldset kestteed, kust ei tohi olla kõrwalakaldumist.** Ei ole niihästi fotsid kui ka põllumeestekogud rannarahwa sõbrad.

Nagu teada, otjustasid rannarahwa esitajad Harju maawalimistel koos minna Eöberafonnaga. Walimised algawad pühapäewal, 21. augustil kell 9 hommikul ja lõpetawad 22. augustil kell 2 päewal. Pooletise päewa jooksul peab iga randlane, kes 20 aastat wanaks saanud, oma kodaniku kohust täitma. Ta lõikab suurest nimekirjade poognast wälja ühe Eöberafonna nimekirja, mis algab N. Weileri wõi S. Lamboti nimega ja läheb sellega walimistele. Koht, kus hääl tuleb ära anda, on nimekse tunnistuse peale märgitud.

Eöberafonna asunikude, rannarahwa ja wäikepõllupidajate

kandidaatide nimekirjad Harjumaa walimistel 21. ja 22. augustil s. a.

Beiler, Melchander. 40 a. Tallinnas. Riigikogu liige, üleriiklise talameeste eestuse liige, E. üh. „Rahwaülikooli“ esimees, „Esmaspäewa“ peatoimetaja.

Pere, Tõnis. 48 a. Kolga-Muusti. Taluomanik, koolijuhataja, ühiswanga juhataja liige.

Mühlbach, Metjus. 33 a. Rõnnu-Wihajoo t. Põllupidaja, jeltst. tegelane.

Tuulik, Raarel. 33 a. Kodajõe Kaberneeme. Kooliõpetaja, wallandurkogu liige, talameeste jeltst. tegelane.

Lomp, Martin. 36 a. Jõeõhtme-Poogi. Apteeker, põllupidaja, jeltst. tegel.

Mittol, Johannes. 45 a. Prangli jaar. Kalamees, tarwit. ühisuse ärijuht.

Rosen, Ewald. 40 a. Naissaar. Kalamees.

Ruutholm, Jof. 27 a. Rõnnu Wiinistu t. Kalamees, abiwallawanem, jeltst. õnna tegelane.

Reha, Johannes. 47 a. Peningi Pitawere. Taluperemees, koolihoolekogu esimees, haridusjeltst. asutaja liige.

Rivimägi, Woldegar. 30 a. Raasiku Sõljawa as. Ühunik, haridusjeltst. esimees, muusikatoori juht.

- Rait, Hans. 42 a. Nuija elektriigam. Elektriigama juh., wal
 Jõulubow, Gustaw. 32 a. Niiu Saapje t. Kalamees.
 Kerp, Jaan. 51 a. Mlawere Paluküla. Rätkep, abiwallowanem
 Klumbwiist, August. 27 a. Patri jaar. Kalamees.
 Kõhi, Gustaw. 30 a. Kõnnu-Lõtsa. Kaupmees, maapidaja.
 Kõhman, Oskar. 34 a. Kolga-Deesi. Kalamees, wäitkehapid, wallaw. abi.
 Lehtman, Theodor. 39 a. Wiimsi Lubja t. Wäitkehapidaja, wallawanem,
 jeltstonna tegelane.
 Jons, Richard. 35 a. Niiu-Nbla t. Kalamees, wäitkehapid, kalam. üh. esim.
 Maajilamäe, Johannes. 49 a. Nuija Loo t. Taluperemees, wallawal. liige.
 Sandström, Jüri. 52 a. Kõnnu Pärispea t. Kalamees, agar jeltst. tegelane.
 Bonn, Jaan. 61 a. Peningi Jgawere t. Njunit, end. wallawanem, majima-
 tarw. ühijuse estimees, õhtusmeister.
 Laagrifüll, Rudolf. 32 a. Jõekehime wald. Joo wabr. lukupepp, tuletõrje
 jeltst. estimees, tarwit. ühijuse laetur.
 Jthal, Johan. 54 a. Kuusalu alewit. Rätkep, jeltstonna tegelane.
 Mäberg, Gustaw. 58 a. Nõsi jaar. Kalamees, rannasõidu tüüriimees.
 Müt, Hans. 52 a. Naasiku Parila. Taluperemees, wana jeltstonna tegel.,
 wallanõulogu liige.
 Meinson, Heinrich. 48 a. Kodajoo Saunja. Kaupmees, wäitkepõllupidaja.
 Loopmann, Kustaw. 48 a. Mlawere Kookla. Njunit, sepp.

- Lambot, Julius. 60 a. Wiimsi. Kalamees, maapidaja, end. Riigilõgu liige,
 üleriiklise kalameeste estijuse liige.
 Wilibert, Adam. 53 a. Keila-Joa. Abiwallowanem, kalamees.
 Läns, Johannes. 30 a. Kodajoo-Kaberneeme. Kalamees, Kaberneeme kalam.
 ühijuse estimees.
 Luther, Paul. 45 a. Nõwa Rannaküla. Kalamees, wäitkemaapidaja, baptisti
 abidõpetaja.
 Püilberg, Aleksander. 42 a. Wiimsi Lepneeme t. Kalamees.
 Namas, Johannes. 30 a. Kodajoo Rannusaar. Kalamees.
 Säinas, Albert. 23 a. Wiimsi Püimsi t. Kalamees, jeltstonna tegelane,
 t. G. N. ü. Wiimsi osatonna juhatusje liige.
 Klumbwiist, Johannes. 37 a. Patri jaar. Kalamees, maapidaja.
 Klumbwiist, Aleksander. 50 a. Prangli. Kalamees, wallawanem.
 Wäher, Anton. 44 a. Jõekehime Hõajalu. Kalamees, wäitkemaap., m. nõul. liige.
 Spuur, Arwed. 31 a. Wihterpalu-Kreibu. Kalamees, wäitkemaapidaja.
 Mafurin, Mart. 67 a. Kolga-Deesi. Kalamees, wäitkehõha pid., jeltstonna tegel.
 Wets, Johannes. 35 a. Keila, Kerjalu t. Kalamees, wäitkemaapidaja.
 Elfwengrön, Johannes. 36 a. Suur-Patri jaar. Kalamees, maapidaja, abi-
 wallawanem.
 Martus, Wfel. 41 a. Naissaar. Kalamees, wäitkemaapidaja.
 Pütmann, Rudolf. 34 a. Kõnnu Turbaneeme. Kalamees, wäitkepõllupidaja,
 wallanõulogu liige.
 Teigar, Robert. 48 a. Wiimsi. Kalamees, wäitkemaapidaja.
 Rosenberg, Eril. 24 a. Wäike-Patri. Kalamees.
 Wiider, Karl. 40 a. Kolga-Hara. Koolijuhataja, jeltstonna tegelane.
 Kuulmann, Johannes. 47 a. Wiimsi. Kalamees.
 Bertmann, Albert. 35 a. Jõekehime. Kalamees.
 Njyman, Toomas. 47 a. Patri jaar. Kalamees, wäitkemaapidaja.
 Noart, Eduard. 25 a. Kõnnu-Kaafispea. Kalamees, põllupidaja.
 Nestow, Kristjan. 28 a. Kolga-Hirwli. Põllutõõline.
 Reinemann, Julius. 40 a. Kõostri Määra t. Kaupmees.
 Reiman, Anton. 33 a. Kõnnu Suru t. Wäitkehapidaja, end. koolidõpetaja ja
 wallasekretäri abi.
 Siir, Gustaw. 44 a. Kolga wald. Kalamees.

Rannarahwas, pea meeles, et sul ainult siis elujärje
 parandamist on lootat, kui sa Tõõberatonna poolt hääletad!
 Sinu käes on nüüd otsustada, kas peab jääma kõik nii nagu
 on, või tulewad lord ja paremad päewad!